

DEN MÅLRETTEDE FLASKEPOST – OM FOREBYGGENDE INDSATSER

Der kan være store samfundsøkonomiske og menneskelige gevinster ved forebyggende indsatser i forhold til udsatte børn og unge. Artiklen her giver et overblik over nogle af de tal, der findes på det samfundsøkonomiske potentiale, og bud på, hvordan tidlig indsats særligt kan gøre en forskel.

AF SIGNE KIERKEGAARD CAIN

Det er lidt ligesom at sende en flaskepost af sted. Man gør det uden at ane, om andre nogensinde får den at se. På samme måde er en tidlig, forebyggende indsats over for udsatte børn et arbejde, der gøres med håbet om, at det kan ændre barnets liv på både kort og på langt sigt. Og alligevel er indsatsen slet ikke som en flaskepost. Det kan ganske vist være svært at forudsige effekterne af ens arbejde, og det er ikke altid, at man selv kommer til at opleve langtidskonsekvenserne af det, man gør. Alligevel har man helt klare mål for indsatsen, og den skal gerne basere sig på ret præcise forventninger om, hvilken gevinst den vil give – både for barnet eller den unge og for samfun-

det. Den skal netop ikke sendes tilfældigt ud over det oprørte hav, men forebygge, at børn og unge får et liv præget af misbrug og sociale problemer. Og i en politisk virkelighed, hvor der ikke nødvendigvis er midler til nye initiativer, kan det være afgørende, at man kan tydeliggøre, at prisen for et livsforløb præget af misbrug, psykisk sygdom og andre sociale problemer langt overstiger prisen for at gøre en tidlig indsats.

Det offentlige bruger årligt op imod 15 milliarder på foranstaltninger, der skal hjælpe udsatte børn og unge til en bedre tilværelse. Man mener, at omkring 15 % af alle danske børn og unge kan karakteriseres som udsatte eller marginaliserede. Ifølge tal fra Danmarks Statistik var omkring 40 % af dem, som fik behandling for stofmisbrug i 1997-2007, tidligere udsatte børn. Til-

svarende var 27 % af dem, der var i behandling for alkoholmisbrug i perioden, tidligere udsatte børn. Udsatte børn og unge klarer sig generelt dårligere i voksenlivet end andre børn og unge, men det er naturligvis også vigtigt at understrege, at børn af udsatte og marginaliserede forældre ikke nødvendigvis selv bliver udsatte eller marginaliserede som voksne. De foranstaltninger, man sætter ind med over for udsatte børn og unge, bygger på en grundlæggende idé om, at en tidlig, forebyggende indsats vil forbedre deres liv, så deres livsforløb i højere grad kommer til at ligne andre børn og unges. Generelt set sættes der på helhedsorienterede indsatser, der er rettet mod både børn og unge og deres forældre. Konkret handler det om, at så mange som muligt af de udsatte børn og unge kommer til at kunne forsørge sig selv, og at deres psykiske og fysiske helbred bliver så godt som muligt. Om at gøre en indsats allerede lang tid, før børnene selv får brug for misbrugsbehandling, psykiatrisk hjælp eller offentlig forsørgelse. Men hvordan finder man ud af, hvilken forskel den tidlige forebyggende indsats kan gøre? For at blive klogere på det har jeg set på nogle af de senere års rapporter på området og interviewet blandt andre Rasmus Højbjerg Jacobsen, der er seniorrådgiver på Økonomisk Institut på CBS, Nicolaj Ejler, direktør for Public Policy i Rambøll og professor Inge Bryderup fra Det Samfundsvidenskabelige Institut på Aalborg Universitet, der forsker i blandt andet anbragte børn og uddannelse. Desuden har jeg set på regeringens sociale 2020-plan, der blev præsenteret her i efteråret, og noget af den kritik, der har været af den.

Gevinsterne ved tidlig indsats

I 2012 stod Rambøll bag en rapport for Social- og Integrationsministeriet, hvor man så på de potentielle økonomiske gevinster ved at omlægge indsatsen for udsatte børn og unge. I løbet af et år bliver cirka 25.000 børn og unge i forskellige aldre anbragt eller modtager foranstaltninger. Rambølls rapport peger på, at det samlede økonomiske potentiale ved, at alle de børn og unge får ændret deres livsbane, så den svarede til normalen, er en årlig besparelse for stat, kommune og personen selv på 29,5 milliarder kroner. For den udsatte selv drejer det sig om større indtjening, fordi han eller hun er beskæftiget frem for at modtage

en offentlig ydelse. Derudover er der naturligvis for personen selv markante menneskelige gevinster ved at få ændret sin livsbane, så den i mindre grad påvirkes af misbrug og sociale problemer. Og hvad menes der så med det, man i rapporten kalder 'mere virkningsfulde indsatser'? I analysen fokuserer man på de økonomiske gevinster ved at dreje indsatsen i retning af tidlig forebyggelse, slægts- og netværksanbringelser og styrkelse af forældrekompetencerne. Konkret har man set på effekterne af fire foranstaltninger, nemlig 'De Utrolige År', slægts- og netværksanbringelser, multisystemisk terapi (MST) og Multidimensional Treatment Foster Care (MTFC). I analysen regner man sig frem til, at der med de fire indsatser specifikt er potentiale for årlige besparelser på 2,5 milliarder kroner for stat, kommune og de udsatte selv. *'Det er et ret konservativt estimat, og der tegner sig et billede af, at der er et stort potentiale for besparelser ved at rykke området i retning af mere systematiske metoder til tidlig forebyggelse og styrkelse af familie og netværk. Disse indsatser er dyrere end den normale praksis, men alligevel giver de altså store besparelser,'* siger Nicolaj Ejler, der er direktør for Public Policy i Rambøll, i et interview om rapportens pointer. Han forklarer samtidig, at det som altid i forbindelse med potentielle besparelser er en udfordring, at den myndighed eller 'kasse', der skal finansiere indsatsen, ikke altid er den, der kommer til at mærke gevinsten. Man sender flaskeposten af sted og ved måske, at den bliver modtaget langt væk på en anden strand, men ikke om man nogensinde selv får noget igen.

I Rambølls rapport ser man altså på fire konkrete foranstaltninger, som man regner sig frem til vil give store fordele for forebyggelsen og betyde store samfundsøkonomiske besparelser. Rapporten er dog blevet kritiseret af nogle forskere - blandt andet for at tegne et forsimplet billede af potentialet ved de fire indsatser. Da rapporten kom frem, blev der fra flere sider peget på, at det var problematisk at lægge sig fast på bestemte metoder til forebyggelse (se under referencer efter artiklen eksempler på samfundsvidenskabelige forskeres kritik af Rambølls rapport). I forlængelse af rapporten gik daværende social- og integrationsminister Karen Hækkerup (S) ud og sagde, at der var et stort behov for, at man ude i kommunerne satsede på mere virksomme indsatser. Hun formulerede blandt andet

pointen om tidlig indsats sådan: *'Der er god økonomi i gode liv. Og rigtig dårlig økonomi i dårlige liv.'* Og argumenterede altså for, at en forbedret tidlig indsats skulle udføres ved hjælp af bestemte metoder som de fire, der blev analyseret i Rambølls rapport. Forskernes kritik gik blandt andet på, at det er afgørende for den tidlige indsats med en langt større grad af metodefrihed, end der lægges op til i Rambølls rapport og ministerens udtalelser.

Prisen for marginalisering

I en anden rapport med samfundsøkonomiske beregninger af indsatser i forhold til udsatte børn og unge er der fokus på mere individuelle indsatser. Rapporten er udarbejdet af Center for Alternativ Samfundsanalyse (CASA) i 2010, og den havde også til formål at vise, at det alene af økonomiske grunde er en god idé med en tidlig social indsats. Man så på fire cases, som Socialpædagogernes Landsforbund havde stillet til rådighed for undersøgelsen. Der var tale om fire personer, der var vokset op med omsorgssvigt, alkoholiserede forældre eller socialt dårlige kår i det hele

taget. De har alle fire som voksne såkaldte 'dårlige liv' og har i en forholdsvis tidlig alder fået tilkendt førtidspension. I rapporten ser man så på, hvad der kan spares, hvis de 'dårlige liv' i stedet blev 'almindelige liv'. De 'almindelige liv', man sammenlignede med, var henholdsvis en voksentilværelse som ufaglært og faglært, og man nåede frem til, at der gennemsnitligt var potentiale for en besparelse på 9,5 millioner kroner, hver gang et 'dårligt liv' blev ændret til et 'almindeligt liv' – baseret på eksemplet med de fire cases. Man regnede sig så frem til, at hvis det med 'en tidlig social indsats lykkes at undgå 'dårlige liv' forstået som 'langvarig kontanthjælp med overgang til førtidspension grundet psykiske lidelser i en relativ tidlig alder', så var der potentiale for en nettobesparelse for samfundet på knap 24 milliarder kroner om året.

Også en svensk rapport fra 2008 slog fast, at marginalisering af udsatte borgere koster samfundet dyrt. Rapporten, der er udarbejdet af de to nationaløkonomer og fremtidsforskere Ingvar Nilsson og Anders Wadeskog, så blandt andet på en bestemt kommune, nemlig Leksand Kommune. Her har man

siden 1996 gjort en målrettet indsats for at forebygge sociale problemer - især gennem støtte til forældre. Indsatsen består hovedsagelig af tre delelementer: forældrekurser, der tilbydes alle førstegangsførelse i kommunen, etablering af forældrenetværk, hvor man forsøger at motivere forældrene til at hjælpe og trække på hinanden både under og efter kommunens indsats, og information og koordination af adgang til kommunens øvrige tilbud rettet mod forældrene.

En systematisk evaluering af Leksand-modellen er først nu ved at gå i gang, og det er derfor uvist præcis i hvor høj grad modellen har været med til at forebygge, at børn og unge blev udsatte. Forældrekurser efter Leksand-modellen er startet i blandt andet Holstebro og undervejs i flere danske kommuner (se den følgende artikel, 'Den allertidligste indsats').

I rapporten har Ingvar Nilsson og Anders Wade-skog lavet et regnestykke ved at tage udgangspunkt i alle børn født i Leksand fra 2000 til 2007. Det er i alt 800 børn. Ud fra gennemsnittet i befolkningen generelt har man anslået, at cirka hvert ottende barn vil blive marginaliseret på grund af misbrug, psykisk sygdom eller langtidsledighed. Den samlede pris for marginaliseringen af den gruppe af børn blev anslået til at være 1,7 milliarder svenske kroner i et livslangt perspektiv. Det er naturligvis en ret firkantet måde at se det på, for marginalisering er ikke et spørgsmål om enten eller. Marginalisering finder sted i varierende grad, og den kan brydes på mange forskellige tidspunkter i et menneskes liv. Det kan altså være, man er marginaliseret i en årrække, men så kommer ud af sit misbrug, kommer tilbage på arbejdsmarkedet og så videre. Det er klart, at for de lidt over 100 børn i Leksand Kommune, som risikerer at blive marginaliseret, gør det en kæmpe forskel, om man får forhindret det. Men det interessante i den svenske rapport er også, hvor lidt der egentlig skal til, for at det også økonomisk hænger sammen. Den forebyggende indsats, man ser på i Leksand, er forældrekurser, der koster 2.600 svenske kroner per barn – eller cirka to millioner svenske kroner for alle 800 børn i kommunen. Det vil sige, at hvis bare et af de børn, der er i fare for at blive marginaliseret, bliver hjulpet af forældrekurserne til at få en livsbane, der ligner normalbefolkningens, så giver det et afkast på 336 % for samfundet.

Rapporten peger på, at der findes strukturelle marginaliseringsmekanismer i samfundet, og at det er et af de største problemer for velfærdssamfundet. Man beregner så i rapporten, hvor dyr marginaliseringen faktisk er, og hvor stor værdien er af forebyggelse, tidlig indsats og vellykket rehabilitering. Og som sagt er der ifølge beregningerne bare én enkelt flaskepost, der skal drive ind på den rigtige kyst, før udgiften til at sætte ind over for en hel gruppe betaler sig. I praksis ønsker man sig selvfølgelig, at så mange børn som muligt bliver hjulpet af indsatsen, så de ikke på længere sigt skal slås med for eksempel misbrugsproblemer og psykisk sygdom. Men som argument over for politikere er det et stærkt signal, at potentialet for besparelser er så stort. Når det er hele livsforløb med sociale problemer, der koster samfundet og den enkelte udsatte rigtig dyrt, så siger det også noget om, at jo tidligere den livsbane bliver ændret, jo bedre – både menneskeligt og økonomisk.

Uambitiøs 2020-plan

Helt aktuelt er det, at regeringen i september fremlagde sin sociale 2020-plan, der indeholder mål for indsatsen i forhold til udsatte børn og unge. I planen står der blandt andet, at mindst 50 % af udsatte børn og unge som 25-årige skal have gennemført en ungdomsuddannelse, at mindst 25 % færre 15-17-årige udsatte unge modtager en fældende strafferetlig afgørelse, og at antallet af anbringelser, der bryder sammen, skal reduceres med mindst 30 %. Der følger ikke ekstra midler med 2020-planen, og når der ikke følger penge med, efterlader det naturligvis spørgsmålet om, hvordan man så kan nå målene? Er et øget fokus på tidlig indsats et af svarene? Noget tyder på, at det i hvert fald er det i forhold til spørgsmålet om uddannelse. Professor Inge Bryderup fra Det Samfundsvidenskabelige Institut på Aalborg Universitet siger i mit interview med hende: *'Ved at styrke den tidlige indsats vil det være nemmere at få antallet af tidligere anbragte unge, der får en ungdomsuddannelse, højere. Når børn bliver anbragt meget sent, så er det svært for institutionerne at nå at rette op på den mangelfulde folkeskoleuddannelse, som børnene har fået. Nogle har ikke gået i skole i flere år. Forskningen viser helt klart, at de, der er blevet anbragt tidligt, klarer sig langt bedre i forhold til uddannelse. Derfor bør man satse på at anbringe bør-*

SIGNE KIERKEGAARD CAIN
JOURNALIST, FORFATTER
B.A. I ANTROPOLOGI

nene tidligere og fokusere meget mere på undervisningen af anbragte børn.’

Inge Bryderup kritiserer i den sammenhæng regeringens plan for at være uambitiøs. Hvorfor har man for eksempel som mål, at kun 50 % af de udsatte børn og unge skal have en ungdomsuddannelse, når målet for alle andre er 95 %? Det undrer Inge Bryderup. *’I dag har cirka 40 % af de tidligere anbragte unge en ungdomsuddannelse, når de fylder 27. Så jeg synes, det er uambitiøst, at man kun lægger 10 % oveni for udsatte børn og unge. Dybest set mener jeg, at der skal gælde samme vilkår for dem som for alle andre, hvor man jo satser på, at 95 % skal have en ungdomsuddannelse,’* siger hun. Hendes forskning peger desuden på, at tidligere anbragte unge meget gerne vil have en uddannelse og forstår betydningen af det. Deres overordnede mål er at blive selvforsørgende. *’Derfor synes jeg også, at det til en vis grad er stigmatiserende, at man har lavere forventninger til dem som gruppe. Sociallovgivningen gælder jo for alle, og formålet med indsatser for udsatte børn og unge er ifølge serviceloven at bringe dem op på niveau med deres jævnaldrende. Det synes jeg også man skal gøre på det her felt. Det er jo normalt begavede børn og unge, vi har med at gøre,’* siger Inge Bryderup. Budskabet fra Inge Bryderup og de samfundsøkonomiske analyser er klart: Det betaler sig at sende flaskeposten af sted tidligt – den har et mål: at forebygge de problemer, man ellers skal tackle konsekvenserne af. ■

REFERENCER

Udsatte børn og unge 2007. Danmarks Statistik. 2010. <http://www.dst.dk/pukora/epub/upload/14487/uds.pdf>

Analyse af de økonomiske konsekvenser på området for udsatte børn og unge. Rambøll for Social- og Integrationsministeriet. 2012.

Kritikken af Rambølls rapport er blandt andet formuleret i FORSA Information, der udgives af Forsa - Foreningen for Forskning i Socialt Arbejde: http://issuu.com/hvweb/docs/forsa_til_netttet_ok?e=2202049/2930121

Henning Hansen, Niels Rasmussen & Finn Kenneth Hansen: Investeringer i tidlige sociale indsatser – samfundsøkonomiske beregninger af indsatser i forhold til udsatte børn og unge. Center for Alternativ Samfundsanalyse, CASA. 2010.

Ingvar Nilsson & Anders Wadeskog: Individ i centrum – Det är bättre att stämna i bänken än i ån. Skandia – idéer för livet. 2008.

Inge M. Bryderup & Marlene Q. Trentel: Tidligere anbragte børn og uddannelse. Klim. 2012.

KONFERENCE: 'FEST I TRYGGE RAMMER'

Sæt kryds i kalenderen fredag den 4. april 2014.

Her afholdes en konference i København, der sætter spot på sikkerhedsproblemerne i det danske natteliv. Der vil blandt andet være oplæg om: markedsføringen af alkohol på danske barer og natklubber; sikkerhedsforholdene for bartendere og dørmænd og forebyggelse af skader i nattelivet. Konferencen bygger på resultater fra projekt 'Fest i trygge rammer'. For en nærmere beskrivelse af dette projekt se STOF nr. 18 og 20.

Følgende forskere vil være blandt oplægsholderne:

Professor Karen Hughes fra Liverpool John Moores University samt lektor Morten Hesse og adjunkt Sébastien Tutenges fra Aarhus Universitet.

I starten af 2014 vil du kunne læse mere om konferencen på CRF's hjemmeside, www.crf.au.dk.

Med venlig hilsen
Sébastien Tutenges
stu@crf.au.dk

Den allertidligste indsats

Med forældrekurser til alle førstegangsførelse satser man i Holstebro Kommune på at forebygge en række sociale problemer.

AF SIGNE KIERKEGAARD CAIN

En kommende far rejser sig op. Der er stadig flere måneder, til hans barn kommer til verden, men allerede nu er han startet på forældrekursus i Holstebro Kommune. Han fortæller resten af holdet, at han selv blev slået som barn. Den arv vil han gerne bryde og undgå at komme til at slå sit eget barn. Nu har han sagt det højt og håber på gruppens støtte og opbakning. Faren er en af de 900 forældre, der siden 2012 har været med i projekt 'Familie med hjerte' i Holstebro, og historien får jeg fortalt af ledende sundhedsplejerske i Holstebro Kommune, Pernille Almdal, da jeg interviewer hende. Projektet er inspireret af den svenske Leksand-model (se artiklen på side 77, 'Den målrettede flaskepost') og går ud på at tilbyde alle kommunens førstegangsførelse et forældrekursus.

'Jeg ser det som en stor styrke, at projektet er målrettet alle nye forældre. Man ved ikke altid på forhånd, hvem der er de sårbare,' siger Pernille Almdal også. Hun mener, at kurserne er med til at udligne sociale forskelle: *'Det er vigtigt også at have de velfungerende familier med, så der kan skabes netværk mellem dem og de svagere familier. Vi oplever, at for nogle er det første gang, de kommer i en social sammenhæng med folk fra andre sociale lag,'* siger hun.

Kurserne i Holstebro starter allerede midt i graviditeten og løber indtil børnene er 15 måneder gamle. De er for både mødre og fædre, og der er 8-10 familier i en gruppe. Grupperne mødes seks gange i graviditeten, og 10 gange efter at barnet er født. Hver gang mødes gruppen i to timer, og den samme sundhedsplejerske er med hver gang som mødeleder. Derudover er der hver gang en anden fagperson med. Før fødslen er det en gang en bankfuldmægtig, en anden gang en jurist, og resten af gangene er det en jordemoder. Efter fødslen er det for eksempel psykologer, ergoterapeuter, sagsbehandlere eller en tandplejer. Forældrene inddrages meget i undervisningen, og børnene er altid med. De ligger og leger på tæpper på gulvet, og undervisningen tager tit udgangspunkt

i dem. For at sætte ekstra fokus på det sociale samvær bliver der serveret sandwich, som man spiser sammen til møderne.

Pernille Almdal fortæller, at der i mange grupper opstår en stor grad af tillid – og at de fungerer så godt, netop fordi man blander familier med forskellige baggrunde. *'I starten samlede vi mange sårbare i bestemte grupper, men det blev for tungt. I dag blander vi i højere grad de sårbare og de ressourcerstærke familier,'* siger hun. Hun fortæller også, at hun og hendes kolleger forbereder familierne på, at det kan være svært at skulle dele sine problemer. Men de oplever – som med faren, der var blevet slået som barn – at folk generelt gerne deler deres bekymringer med gruppen. Og man gør gerne en stor indsats for at få de udsatte familier med. *'Hvis det er det, der skal til, så betaler vi for eksempel gerne kørsel. Det er virkelig vigtigt at have alle slags borgere med,'* siger hun. Der har da også været stor interesse for tilbuddet – 92 % har sagt ja til at være med, og der er cirka 10 %'s frafald.

Når man satser så kraftigt på forældrekurserne i Holstebro – og i en række andre danske kommuner – så er det naturligvis, fordi meget tyder på, at den slags kurser forebygger sociale problemer. Dels er der de svenske erfaringer med Leksand-modellen at læne sig op ad, men international forskning peger generelt på, at den slags forebyggende indsatser har en effekt. Det siger Rasmus Højbjerg Jacobsen, der er seniorrådgiver på Centre for Economic and Business Research på CBS, som jeg har interviewet i forbindelse med denne artikel. Han er medforfatter til rapporten 'Samfundsøkonomisk potentiale ved indførelsen af Leksand-modellen i Danmark', hvor man har gennemført en cost-benefit analyse af at bruge Leksand-modellen herhjemme med baggrund i de resultater for tilsvarende indsatser, der findes i faglitteraturen. Her skønnes det, at det samfundsøkonomiske potentiale er 34.000 kr. per førstegangsmor over den analyserede periode. Ganges det op med et anslået antal førstegangsmøder på 30.000, bliver det til en gevinst på landsplan på omkring 1 mia. kr., hvis indsatsen blev indført i hele landet.

Kommunen er ikke så farlig

Et af de vigtige formål med forældrekurserne er, at det efterfølgende gør det nemmere for deltagerne at kontakte kommunen og dens sagsbehandlere, hvis man har behov for yderligere rådgivning eller hjælp. Det siger både Pernille Almdal og Erik Thorsted, der er direktør for Center for Socialt Ansvar og en af hovedkræfterne bag 'Familie med Hjerter'. 'Man kan sige, at kontakten med det offentlige system bliver afmystificeret. Både fordi man her bliver hjulpet af det offentlige uden nødvendigvis at have problemer, og fordi man møder kommunens repræsentanter, før man er blevet en social sag,' siger Erik Thorsted i mit interview med ham. Også han peger på styrken i, at man på forældrekurserne mødes på tværs af sociale skel. 'Ligesom man i folkeskolen forsøger at skabe et fælles udgangspunkt, selv om børnene har helt forskellige baggrunde, så mødes man her om den fælles udfordring at være forældre for første gang,' siger han.

Tankegangen er, at det med forældrekurserne skal lykkes at støtte og hjælpe folk, før de bliver en sag i kommunen. Det første hold er først lige for nylig afsluttet, og det er endnu for tidligt at sige noget om de samlede resultater. Men hos konsulentfirmaet MHT Consult er man i gang med at evaluere 'Familie med Hjerter'. 'Vi ved det ikke med sikkerhed endnu, men noget tyder på, at det lykkes at give fagfolkene en ny rolle, hvor de bliver mere synlige og i mindre grad opfattes som nogen, der kun dukker op, når folk er blevet en sag,' siger Margit Helle Thomsen, der er direktør i MHT Consult i et interview. Hun understreger dog også, at det nye image ikke bare er noget, man knipses frem. Det kræver meget arbejde. Den foreløbige evaluering peger på, at projektet øger forståelsen for, at man kan sætte ind, før en borger bliver til en sag. Men det betyder også, at systemet skal være gearret til på den korte bane at tage imod folk, før der opstår problemer. 'De professionelle i Holstebro melder ud, at de har fået et nyt tværfagligt netværk, og det betyder, at alle skærper deres opmærksomhed, hvis der er problemer. Men samtidig kræver det også en del at omstille sig til at arbejde på tværs. Det kræver hele tiden særlig opmærksomhed at finde ud af, hvilke faggrupper der er relevante hvornår' siger Margit Helle Thomsen.

Mere ligeværdigt samarbejde

Men hvad er det, forældrekurserne kan, som den traditionelle sundhedsplejerske ikke kan, i forhold til at forebygge for eksempel misbrug, tvangsfjernelser og sociale problemer generelt? Til det siger Pernille Almdal: 'En helt afgørende forskel er, at vi nu er i kontakt med familierne meget tidligere, nemlig allerede midt i graviditeten. Og fra starten kommer der en række forskellige fagligheder indover. Derfor kan vi meget tidligt tale sammen, hvis der er en familie, vi er bekymret for. Jeg forventer, at det her er med til at forebygge for eksempel tvangsfjernelser.' Hun nævner som eksempel familier, hvor forældrene selv er blevet svigtede som børn, og man måske ikke tidligere opdagede det – for eksempel fordi de ikke talte dansk særlig godt.

Det er også afgørende, at fædrene nu er inddraget. Pernille Almdal fortæller, at der for eksempel i en af grupperne er en far, der kommer uden moren til barnet, fordi hun har en fødselsdepression, og det taler han åbent om i gruppen. Ved at fædrene også er med bevæger forældrekurserne sig ind på et helt nyt område, som ikke tidligere har været dækket med de traditionelle mødregrupper. Pernille Almdal og hendes kolleger oplever, at samarbejdet med forældrene er blevet mere ligeværdigt. 'De sårbare familier oplever jo, at det også for de ressourcerstærke familier kan være hårdt at blive forældre. Og i forhold til os professionelle er det vores oplevelse, at folk i højere grad selv er med til at definere deres problem, fordi vi kommer ind så tidligt i forløbet.'

Men er der plads til at tale om for eksempel misbrug og andre tunge sociale problemer i forældregrupperne? Som sagt er der eksempler på, at deltagerne taler om oplevelser med vold og depression, men Pernille Almdal fortæller, at folk bliver tilbudt individuelle forløb, hvis der er behov for det. Hun siger også, at de allermest udsatte familier, hvor der for eksempel er massivt misbrug, stadig er svære at få med i ordningen. Men et håb er altså at forebygge, at andre familier kommer så langt ud. ■

Læs mere om 'Familieiværksætterne', som er et forløb med forældrekurser, der nu tilbydes til danske kommuner. Forløbet er baseret på Leksand-modellen og erfaringerne fra 'Familie med Hjerter'-projektet i Holstebro: <http://familieivaerksaetterne.dk/>